

ЧИННИКИ ДИВІДЕНДНОЇ ПОЛІТИКИ КОРПОРАЦІЙ ТА ЇХ УРАХУВАННЯ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ

Колесник О.О.

ст. викладач кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Мамуєнко М.С.

студентка 2 СК курсу спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Корпорації намагаються максимально використати можливості самофінансування, особливо гостро ця тенденція виявляється у кризовий та посткризовий період, оскільки доступ до джерел самофінансування суттєво знижується. Саме ці тенденції і стають суттєвими чинниками, що визначають дивідендну політику. Приймаючи рішення щодо дивідендної політики, сучасні корпорації враховують вплив надзвичайно великої кількості чинників. У фаховій літературі зустрічаються часом зовсім протилежні погляди на їх ідентифікацію. Зокрема, В. Суторміна вважає, що до зазначених чинників можна віднести такі: «Перша група чинників пов'язана з юридичними обмеженнями при проведенні дивідендної політики, друга – з інвестиційними можливостями корпорації, третя – з дохідністю акціонерного капіталу»[1].

Інші автори вважають за необхідне говорити не про чинники дивідендної політики, а про її обмеження [2]: правового характеру, контрактного характеру, обмеження, пов'язані з розширенням виробництва, обмеження рекламно-фінансового характеру.

Слід зауважити, що в умовах нестабільності глобального економічного середовища корпорації не знижують власної здатності до генерації прибутку. Існує декілька тенденцій у результативності діяльності провідних корпорацій світу:

1. Загалом представлені корпорації підтверджують статус лідерів глобального економічного середовища й демонструють цілком прийнятні результати своєї діяльності: з 14 ТНК тільки п'ять компаній в окремі роки мали збитки, тоді як інші щорічно отримували прибуток. Це при тому, що тенденції в попиті на товари та послуги, які надаються цими корпораціями, були неоднозначними

2. Можна виділити і певні галузеві особливості. Зокрема, в автомобілебудуванні три з чотирьох компаній мали збитки. Таку залежність можна пояснити тим, що галузь автомобілебудування завжди дуже гостро реагує на негативні тенденції глобальної економіки, оскільки в ці періоди

значно скорочується попит на автомобілі. Тоді як у фінансовому секторі та в нафтовій галузі тільки BP та Citigroup мали від'ємний результат (Таблиця 1).

Таблиця 1

Фінансові результати та кошти спрямовані на виплату дивідендів підприємствами вибірки у 2016-2017 рр., млн дол.

Компанія	Фінансовий результат		Обсяг нерозподіленого прибутку		Виплата дивідендів	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Daimler	1975	-3801	31353	37030	2550	0
Ford	-14766	2717	-16145	-13599	0	573
Toyota	17146	-4448	142341	144994	1697	1908
Volkswagen	6548	1309	74228	102598	1638	2214
BP	21666	-3324	112285	118557	4072	5294
Exxon	45220	19280	330939	365727	9020	10092
Petrobras	18879	15504	60224	67320	6422	3272
PetroChina	18073	15584	87428	96148	10033	9321
Shell	26476	12718	162987	180218	7315	7682
Berkshire	4994	8055	109448	124272	0	0
Citigroup	-27684	10602	90520	97809	107	143
ICBC	15960	18918	49663	59830	10178	11388
JP Morgan	5605	11728	88315	104223	3895	5194
Wells Fargo	2655	12275	64385	77679	844	892

Джерело: складено за даними фінансової звітності корпорацій

Таким чином, зважаючи на високий рівень результативності діяльності провідних корпорацій фінансового сектору, автомобілебудування та нафтової галузі, компанії мали можливість виплачувати дивіденди своїм акціонерам у період 2016-2017 рр.

Загалом для прийняття рішення щодо дивідендної політики є важливим дослідження процесів, пов'язаних з використанням прибутку як джерела фінансування. За даними таблиці 1 можна виявити таку тенденцію у розмірах нерозподіленого прибутку для досліджуваних корпорацій, це те, що майже у всіх корпорації нерозподілений прибуток зріс порівняно з 2016 роком, а у деяких – доволі істотно. Водночас всі корпорації активно використовували нерозподілений прибуток як джерело фінансування.

Описані тенденції відповідають концепції щодо ієрархії джерел у корпоративному фінансуванні. Разом з тим, як показує таблиця 1, корпорації не відмовляється від виплат взагалі, проте, зважаючи на необхідність фінансування інвестиційних проєктів, скорочують їх.

Саме в цьому полягає вплив фондового ринку на дивідендну політику сучасних корпорацій – менеджери враховують можливу негативну реакцію ринку на відмову від виплати дивідендів, насамперед якщо вони мають «розрошену» структуру акціонерної власності. Виходячи з цього можна сказати, що на дивідендну політику впливає і місце реєстрації головного офісу ТНК, а також практика ринку, на якому розміщені акції.

На основі даних таблиці 1 можна зробити висновки щодо дивідендної політики досліджуваних корпорацій на сучасному етапі. По-перше, окремі корпорації в досліджуваному періоді відмовилися від виплат дивідендів, або зробили це тільки в одному періоді. Зокрема, компанія фінансового сектору – Berkshire – жодного разу не здійснила виплати дивідендів, а компанія Ford – тільки в одному періоді. По-друге, решта компаній намагається дотримуватися

високої періодичності дивідендних виплат, тобто виплачувати дивіденди в кожному періоді.

Такі результати свідчать, що сучасні корпорації у своїй дивідендній політиці намагаються враховувати положення фінансової науки, зокрема щодо забезпечення прогнозованості дивідендних виплат – або через повну відмову від розподілу чистого прибутку на користь акціонерів, або через стабілізацію дивідендів.

Література:

1. Суторміна В.М. Фінанси зарубіжних корпорацій. підручник, Київ. 2004. 266 с.
 2. Корпоративные ценные бумаги как инструмент инвестиционной привлекательности компаний. Асаул А.Н., Войнаренко М.П., Пономарева Н.А., Фалтинский Р.А. СПб. 2008. 288с.
-